

---

1. FEJLESZTÉSI KERESZTMODUL

„KINCSKERESÉS” – „DÖNTSD A BÁBUT!”

KÉSZÍTETTÉK: DR. PÁLI JUDIT, KOVÁCS ÉVA, VITÉZ GYÖNGYVÉR

„KINCSKERESÉS” ÉS „DÖNTSD EL A BÁBUT!”

A modul célja	<ul style="list-style-type: none"> • képesség- és készségfejlesztés • tanulási nehézségek megelőzése • szocio-kognitív funkciók fejlesztése • szociabilitás fejlesztése
Időkeret	45 perc
Ajánlott korosztály	3. osztály A gyermekek funkcionális életkorához igazítottan.
Modulkapcsolódási pontok	Kapcsolódó Modulkok: Kereszt Modulkok, Fejlesztési Kereszt Modulkok, Fejlesztési Művészeti Modulkok
A képességfejlesztés fókuszai	<ul style="list-style-type: none"> • Motoros koordináció • Érzékelés, észlelés • Téri tájékozódás • Képzelet • Átfordítás, fogalmi gondolkodás

AJÁNLÁS: FEJLESZTÉSI CÉLOK

A problémamegoldó gondolkodás szervezésében résztvevő mozgásos, tájékozódásos funkciók előkészítik azokat a figyelmi, emlékezeti, konkrét gondolkodási-fogalmi, műveleti egységeket, amelyek olyan készségekké integrálódnak, hogy a gyermekek a számolási folyamatokban gyors döntéshozatalokra legyenek képesek.

A modul II. feladata „Kincskeresés” kiemelve, önmagában is jó gyakorlási lehetőség a számolásra különböző léptékkal. Ezért ráhangoló vagy levezető gyakorlatnak ajánljuk, függetlenül az óra fő tevékenységétől.

A „Döntsd el a bábút” foglalkozás arra ad lehetőséget, hogy a testnevelés órákon a csapatjátékokban a szociális kompetenciák tudatos fejlesztésén túl a játék közben a számolás készsége indirekt módon fejlesztésre kerüljön.

TÁMOGATÓRENDSZER

Kereszt Modulok, Fejlesztési Kereszt Modulok, Fejlesztési Művészeti Modulok

Tanulmány a „matematika kompetenciák fejlesztése célzott képesség-, készségfejlesztéssel” FKM és FMŰ modulokhoz

dr. Páli Judit:

A gondolkodási stratégia fejlődése és fejlesztési lehetőségei, bölcsész doktori disszertáció, ELTE, Budapest, 1980.

dr. Páli Judit:

Játék és gondolkodási stratégia I. II. III. óvodai nevelés 1984. 6. 7. 8. szám

dr. Páli Judit, Forgách Balázs:

Diagnosztikus és korrekciós programcsomag, Pihenő mackók gyermekkártya, Kukucs Stúdió Játékműhely; Novum Kiadó, Bp. 2005.

Dr. Spencer Kagan

Csillagszem Fejlesztő Általános Iskola

Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekéért Alapítvány keretében :

Kooperatív Tanulásszervezés

Prevenációs Programja

A matematika nehézségekkel/zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztése matematika órán és azon kívül – pedagógus-továbbképzés.

Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekéért Alapítvány keretében :

A matematika zavarokkal küzdő/fejlődési dyscalculiás gyermekek vizsgálata – 18 éves korig – pedagógus-továbbképzés.

ÉRTÉKELÉS

- rendszere:

A szöveges értékelésbe beépítetten (félév év végén) a gyermek önmagához történő fejlődését figyelembe véve – a képességfejlesztés területére fókuszáltan.

- ideje:

Minden tevékenység – módszertől függetlenül- ellenőrzéssel, értékeléssel zárul, hiszen az eredményességhez, hatékonysághoz elengedhetetlen az azonnali visszacsatolás.

- személye:

Az ellenőrzés, értékelés személye függ a tanítási-tanulási folyamat szervezési módjától.

1. A csoportban végzett munka ellenőrzésére ajánlott beiktatni:

a) Csoportos önellenőrzési, önértékelési módszert.

A közösen végzett munkacsoportos önellenőrzése, közös szóbeli önértékelése az együttes felelősségvállalást, egymás segítségét, egymásrautaltságát eredményezi, mely a közösségtudat kialakításában, fejlesztésében játszik nagy szerepet.

b) Egymás csoportos ellenőrzésére, értékelésére alkalmas módszert:

Mely a csoportok közötti együttműködést, bizalmat erősíti. Egymás pozitív megerősítésével, az építő kritikák megfogalmazásával hozzájárul a csoportok közötti kommunikációhoz.

2. A páros munkák heterogén, vagy homogén pár esetén is páros ellenőrzéssel, értékeléssel zárulnak.

a) Heterogén pár esetén:

Nagy hangsúlyt kap az egymásrautaltság, hiszen a tanulás során is a segítség, támogatás erős, az ellenőrzés során is az egyik gyermek „kistanító” szerepet vállalva javít, dicsér, építő kritikát fogalmaz meg, a tanítva tanulás technikájával magyarázza el „gyermeknyelven” az adott ismereteket. Így a pár egyik tagja a „Kistanító” – a pár egyik tagja átgondolja a tananyagot, felidézi, hangosan elmagyarázza, eközben saját tudása is mélyül, hiszen csak akkor tudja jól elmagyarázni és átadni az anyagot, ha a tudás már a sajátjává válik. A pár másik tagja gyermeki magyarázat segítségével értelmezheti a tananyagot, bátrabban mer kérdezni, könnyebben elismeri, ha nem ért valamit, illetve sok esetben az egyszerű gyermeknyelven megfogalmazott információk könnyebben érthetőek.

A tanulás során az ismeretátadás ugyan nem kiegyenlített, de mindkét fél számára komoly fejlődést jelent a „tanítva tanulás” technikájának alkalmazása, mivel az egyik tag tudásában megerősödik, a másik tag pedig szorongás nélkül tanulhat a kortársától, aki húzóerőt jelenthet számára.

b) Homogén pár esetén:

A kölcsönös támogatás kapja a főszerepet, az ellenőrzés, értékelés iránya kiegyenlített.

Önálló, egyéni, részben egyénre szabott, vagy individuális munka esetén:

a) Önellenőrzés, értékelés:

A gyermek saját munkáját ellenőrizve, a hibáit megfogalmazva önkritikát, önértékelést gyakorol, hiszen a hibás megoldás felismerése, annak elfogadása és a hiba kijavítása a kritikus gondolkodást fejleszti, így a gyermek önkritikája is kialakul. Mindezek által személyisége, belső kontrollja fejlődik.

b) Tanítói ellenőrzés, értékelés:

Az ellenőrzés-értékelésnek e klasszikus formája külső, objektív kritikát vagy megerősítést fogalmaz meg.

- módszere:

A modul ellenőrzési rendszerének megfelelően (értékelő: a tanító és/vagy a gyermek)

Az ellenőrzési-értékelési mód megválasztásánál figyelembe kell venni az azt megelőző tanulásszervezést, tehát a páros, vagy csoportos tevékenységet, páros, csoportos ellenőrzés-értékelés zárja.

A modulban szereplő ellenőrzési, értékelési módok:

Csoportbemutató szummatív értékelésének szempontjai:

Záró minőségi és mennyiségi ellenőrzés, értékelés:

Az értékelés három fő részből tevődik össze:

a) Csoportbemutatókat az osztály értékeli

Szempontok:

- a bemutatóra szánt időkeret megadása
- bemutató: tömör, tematikus, érthető, lényegre törő
- a bemutató után kérdés-felelet rész beiktatása csoportos észrevételek megvitatására

b) A csoport teljesítményéhez való egyéni hozzájárulásokat a csoporttársak értékelik

Csoportos szóbeli értékelés szempontjai:

- feladat mennyire volt érdekes, mennyire motiválta csoportot
- sikeres elvégzése, esetleges problémák megbeszélése
- feladatvégzés hatékonysága
- a bemutatóra szánt időkeret megtartása
- egyenlő arányú részvétel megléte
- egyéni felelősségvállalás
- hangulat a csoporton belül

MODULVÁZLAT

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag-tartal- mak)
				Munkaformák	Módszerek	
Tartalom feldolgozása						
1.	<p>KINCSKERESÉS:</p> <p>I. Előkészület: 2 perc</p> <p>Egy tanuló kimegy az osztályból. Ő lesz a „KINCSVADÁSZ” Egy másik kiválasztott gyermek egy adott tárgyat elrejt az osztály közös megegyezésével a tanteremben. Ez lesz a „KINCS”</p> <p>II. Kincskeresés: 18 perc</p> <p>Miután a kincset elrejtették, a Kincsvadász visszatérhet az osztályterembe (felnezhethet, levehetik a kendőt a szemérről). Az osztály segít megtalálni a kincset oly módon, hogy együtt számolnak pl. ötösével a tanár indító jelére és megadott (pl. taps) ütemére, hangjuk erejének változtatásával (pl. közeledés a tárgyhoz – erősebb hangerő, távolodáskor halkul a számolás).</p>	<p>szabályalkotás téri tájékozódás mások szándék-állapotának megértése együttműködési készség</p> <p>testtudat, hallási érzékelés konstanciák</p>	<p>Egy tanuló lehajtja a padra a fejét. Egy tanulónak bekötik a szemét. Attól függően, hogy a gyermekek feladat és szabálytartása milyen fejlettségi szinten van.</p> <p>Miután a kincset elrejtették, a Kincsvadász felnezhethet/levehetik a kendőt a szemérről.</p> <p>A számolás különböző léptékekkel különböző számkörben történhet, attól függően, milyen számkörben mozognak és tájékozottak a tanulók. Pl.: kettesével, tízesével, húszasával..., százig, ezerig...</p>	Frontális	Közös játék	Kiválasztott tárgy: (kincs), kendő

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag-tartal- mak)
				Munkaformák	Módszerek	
2.	<p>III. Ellenőrzés, értékelés: 2 perc</p> <p>Az egymás mellett ülő gyermekek figyelik társukat, hogy jól számoltak-e, számolás közben segíthetnek egymásnak.</p> <p>Akkor segítettek igazán a Kincskeresőnek hangerejük változtatásával, könnyen megtalálta a kincset.</p>	Együttműködés frusztrációs tolerancia		Páros ellenőrzés	Megfigyelés	
	<p>2. DÖNTSD EL A BÁBUT!:</p> <p>I. Előkészület: 5 perc</p> <p>A tanár ismerteti a feladatot, majd kijelöl két csapatkapitányt, akik felváltva választanak maguknak csapattársakat.</p> <p>A csapatvezetőkkel a tanító megbeszéli a csapattagok választásának szempontjait.</p> <p>Miután a csapatok megalakulnak, a terem egyik végében, pl. egymástól kb. 3 méterre felállítják bábuikat (csapatonként azonos számút).</p> <p>Megállapodnak abban, hogy mennyit érnek a bábuk (pl. legyenek azonos értékűek)</p> <p>Kineveznek egy labdaszedőt is.</p>			Viselkedési stratégiák frusztrációs tolerancia vita konszenzus	A bábuk elrendezése A bábuk érhetnek egyszer tízet, húszat, ötvenet, százat, akár ezret..., attól függően, hogy mely számkörben, milyen léptékkal szeretné a tanár az összevonást gyakoroltatni. Illetve 5-10 bábuval játszható a játék, abban az esetben, ha a tanító a fejszámolást szeretné gyakoroltatni a gyermekekkel. Minél ügyesebben számolnak fejben, annál több bábu vihető be a játékba.	
				Csapatjáték	Sorverseny	

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag-tartal- mak)
				Munkaformák	Módszerek	
	<p>II. Sorverseny: 15 perc</p> <p>A játék célja, hogy az egyes csapattagok labdagurítással a lehető legtöbb bábút döntsék el!</p> <p>A csapattagok a csapatvezető mögé felsorakoznak. Minden tagnak egy gurítása van. A gurítás után közösen meghatározzák a bábu értékének megfelelően, az adott léptékkal az eldöntött bábukat. Minden csapattag megjegyzi, mennyit döntött el, majd a sorverseny végén összesítenek.</p> <p>III. Ellenőrzés, értékelés: 2 perc</p> <p>A csapatok összesítik az eldöntött bábuk pontszámát, és felállítják a csapatok közötti rangsort.</p>	<p>Motoros koordináció konkrét műveletek szabálytartás felelősségvállalás</p> <p>Munkaemlékezet</p> <p>Metafolyamatok a saját és a másik tudásáról való tudás frusztrációs tolerancia empátia viselkedési stratégiák</p>	<p>Golyógurítással döntik a bábukat.</p> <p>Az egyes részeredményeket megjegyezhetik a gurítók, vagy csak azt jegyzi meg, hány bábu dőlt el, és az összes gurítás után adják meg a csapateredményt.</p> <p>A részeredmények összeadása, vagy az összesen ledöntött bábuk leszámmlálása. Attól függően mennyire képesek a műveleteket helyesen elvégezni.</p>	Mennyiségi ellenőrzés	Csoportos ellenőrzés	

A FELDOLGOZÁS MENETE

I. Ráhangelődés*, a feldolgozás előkészítése	
Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>Az órai tanári feladat meghatározása:</p> <p>1. KINCSKERESÉS:</p> <p>I. Előkészület: 2 perc</p> <p>Feladat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanár ismerteti a feladatot, majd megkérdezi az osztálytól, ki szeretne kincsvadász lenni. • A jelentkezők közül kiválasztja a Kincsvadászt. • A tanár beköti a kincsvadász szemét, vagy kiengedi az osztályból. • A tanár segít a kincs kiválasztásában és helyének megtalálásában. 	<p>Az órai tanulói feladat meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A gyermekek hallás után értelmezik a feladatot • Jelentkeznek Kincsvadászknak • A Kincsvadász kimegy a teremből, vagy egyik társa beköti a szemét. • A bent maradó gyermekek eldöntik közösen, mi legyen a kincs és hova rejtsek el. • A kincset egy kiválasztott gyermek elrejt.
II. Az új tartalom feldolgozása*	
<p>Az órai tanári feladat meghatározása:</p> <p>II. Kincskeresés: 18 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meghatározza, mi legyen a számolás léptéke, meddig számoljanak. • Felhívja a figyelmet arra, hogy számolás közben, ha a Kincskereső közeledik a kincshez, hangosodjon, ha távolodik, halkuljon a számolás. • Elmondja a páros ellenőrzés módját: „Számolás közben figyelj a párodra is, ha eltéveszti a számolást, segíts neki!!!” Különösen a heterogén párok számolásánál fontos egymás figyelése, hiszen a segítségadáshoz komoly koncentrációra, a segítségkéréshez pedig a számolni akarás szükséges. • Miután a Kincsvadász készen áll a kincskeresésre, a tanár pl. tapssal indítja el a számolást, és folyamatosan adja meg tapssal a számolás ritmusát. 	<p>Az órai tanulói feladat meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A Kincsvadász bejön, keresi a kincset. • Az osztály közösen, egyenletesen számol, közben hangerejét változtatja a kincshez való közeledés és távolodástól függően. • A számoló párok eközben figyelnek egymásra.
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzése, értékelése*	

<p>Az órai tanári feladat meghatározása:</p> <p>III. Ellenőrzés, értékelés: 2 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha a Kincskereső megtalálta a kincset, akkor ő és az osztály is szóbeli dicséretet kap, ha nem találja meg, megkeresik közösen az okát, hogy mi volt a hiba. 	<p>Az órai tanulói feladat meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A párok jelentkezés alapján beszámolnak a megfigyelésükről, értékelik egymás munkáját.
<p>2. DÖNTSD EL A BÁBUT!:</p> <p>I. Előkészület: 5 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanár ismerteti a feladatot: Két csapatra osztjuk az osztályt, mindkét csapat sorverseny formájában megpróbálja a felállított bábuk a golyóval eldönteni. • A tanár ismerve a gyermekeket a csapatok megalakításánál két kevésbé jó labdaérezkű gyermeket választ csapatkapitánynak, akik maguk mellé választják felváltva csapattársaikat, így nem áll fenn annak a veszélye, hogy őket nem választja senki, ezáltal esetleg megszégyenülhetnek. • A bábuk értékét a tanár megadja: pl.: Ha a tanító célja a különböző léptékekkel történő számlálás, akkor azonos értéket kapnak a bábuk: 10, 20, 30 vagy 5, 15, 25 pontot érhetnek. Természetesen minél magasabb szinten állnak a gyermekek a számlálásban, annál nehezebb lehet a lépték. Ha a feladat célja az összeadás gyakorlása, akkor a bábuk különböző értéket kaphatnak számkörtől függően. Ez már nehezebb, hiszen fejszámolást gyakorolnak a gyermekek. • Minden gurítás után a gurító gyermek leszámolja, vagy összevonja, milyen értékű bábut sikerül eldöntenie. Az a csapat nyer, akinek több pontot sikerült elérnie!” • Kijelöl két csapatkapitányt, akik felváltva választanak maguknak csapattársakat. 	<ul style="list-style-type: none"> • A csapatkapitányok felváltva csapattagokat választanak maguknak. • A csapatok felsorakoznak. • A csapatkapitányok gurítanak először, majd leszámolják az adott léptékekkel a gurított bábuk, megjegyzik az eredményüket, majd a sor végére szaladnak • A soron következő gyermek gurít, ő is leszámolja találatait, megjegyzi, majd hátraszalad..... • Miután mindenki gurított, a csapatok leszámolják, vagy összeadják a részeredményeket.

II. Sorverseny:

15 perc

- Felsorakoztatja a csapatokat a csapatkapitány mögé.
- Indítójellel elindítja a sorversenyt.
- A részeredményeket felírja a táblára.

III. Ellenőrzés, értékelés:

2 perc

- Miután mindenki gurított, segít az eredmények meghatározásában.
- Kihirdeti a nyertes csapatot.